

Správa o činnosti Učenej spoločnosti SAV za rok 2012

V roku 2012 sa Učená spoločnosť SAV zišla na šiestich zasadnutiach, ktoré boli venované odborným prednáškam a diskusiám o aktuálnych otázkach rozvoja vedy na Slovensku ako aj voľbám nových členov spoločnosti.

Prvé zasadnutie Učenej spoločnosti v roku 2012 a zároveň 11. zasadnutie v 3. volebnom období sa konalo dňa 11. januára 2012. Na podnet Vedeckej rady SAV na ňom vystúpil prof. RNDr. Pavel Exner, DrSc., ktorý je v súčasnosti podpredsedom Európskej výskumnej rady (ERC), a predniesol prednášku na tému „Európska výskumná rada: filozofia a misia (a účasť nových členských krajín)“. V prednáške predstavil poslanie a aktivity ERC, spôsob hodnotenia projektov a vyzval našich vedcov na aktívne zapájanie sa do projektových schém a výziev ERC. Po ukončení živej diskusie k téme prednášky predseda UČS SAV prof. RNDr. Vladimír Bužek, DrSc. predniesol informáciu o stave novelizácie štatútu UČS SAV. V ďalšom bode programu tajomník UČS SAV prof. RNDr. Jozef Noga, DrSc. prezentoval plénu návrh novely organizačného a volebného poriadku UČS SAV. Odznali tiež základné informácie týkajúce sa prípravy volieb nových členov Učenej spoločnosti SAV.

Dňa 14. marca 2012 sa konalo 12. zasadnutie UČS SAV. V jeho prvej, verejnej časti vystúpil RNDr. Marián Krajčí, DrSc., ktorý uviedol prednášku na tému „Objav kvázikryštálov“ (za prínos v tejto oblasti bola izraelskému vedcovi D. Shechtmanovi udelená Nobelova cena 2011 za chémiu). Prednášajúci vysvetlil okolnosti tohto originálneho objavu a objasnil princípy pravidelného neperiodického usporiadania atómov v kvázikryštalických látkach. Druhá, neverejná časť zasadnutia bola venovaná príprave volieb do UČS SAV. Po prednesení a prediskutovaní návrhu volebného poriadku a matematickej simulácie rozhodovania, ktoré pripravil a predstavil prof. RNDr. Jozef Noga, DrSc., sa plénum hlasovaním vyjadrilo k volebnému poriadku a termínu volieb. Predbežný termín volieb bol stanovený na 14. júna 2012.

Dňa 11. apríla 2012 sa UČS SAV zišla na svojom 13. zasadnutí v 3. volebnom období. Na zasadnutí vystúpil emeritný člen UČS SAV prof. RNDr. František Hindák, DrSc., pracovník Botanického ústavu SAV, s prednáškou na tému „Revitalizácia jazier na príklade Štrkoveckého jazera v Bratislave“. Po diskusii k prednáške boli prítomní oboznámení so stavom príprav na voľby nových členov Učenej spoločnosti a s harmonogramom jednotlivých krokov pri kandidatúre a posudzovaní kandidátov. Dátum konania volieb bol spresnený na 19. júna 2012.

Ďalšie, 14. zasadnutie UČS SAV sa konalo dňa 18. mája 2012. Vystúpil na ňom prof. RNDr. Ladislav Kvasz, PhD. z Karlovej Univerzity v Prahe a predniesol prednášku na tému „Jazyk a zmena“. V prednáške opísal mechanizmus vývoja jazyka matematiky pomocou nasledujúcich šiestich parametrov – logická sila, expresívna sila, metodická sila, integratívna sila, explanatorická sila a konštitutívna sila. Prednáška bola veľmi inšpiratívna a vyvolala veľkú diskusiu. Po prednáške odznali ďalšie informácie o stave prípravy volieb a o postupnosti jednotlivých krokov.

Dňa 19. júna 2012 sa uskutočnilo Valné zhromaždenie UČS SAV, na ktorom bolo po precízne zorganizovanom a dôkladne zrealizovanom posudzovacom procese (s aktívnou účasťou väčšiny členov UČS SAV) a plenárnou predstavení jednotlivých kandidátov zvolených 15 nových riadnych členov a 4 nových emeritných členov UČS SAV. Mená nových členov boli uverejnené na webovej stránke Učenej spoločnosti <http://us.sav.sk/drupal/>.

Široký ohlas na prednášku prof. Kvasza bol podnetom na zorganizovanie cyklu prednášok o úlohe jazyka vo vede. Prednášky sa uskutočnili v dňoch od 27. do 31. augusta 2012 a boli súborne nazvané „Galileo, Descartes a Newton ako tvorcovia jazyka fyziky“.

Dňa 13. septembra 2012 sa UČS SAV zišla na slávnostnom zasadnutí, na ktorom boli jej novým členom odovzdané diplomy. Potom odznela prednáška prof. RNDr. Jozefa Masarika, DrSc. z Katedry jadrovej fyziky a biofyziky, FMFI UK nazvaná „Aplikácie kozmického žiarenia vo výskume“. V prednáške sa venoval jadrovým reakciám vyvolaným kozmickým žiarením a ich produktom - kozmogénnym nuklidom, ktoré sa používajú na štúdiu rozličných katastrofických procesov odohrávajúcich sa v našom najbližšom kozmickom prostredí. Dotkol sa tiež procesov prebiehajúcich v atmosfére a na zemskom povrchu v súvislosti s klimatickými zmenami.

Dňa 13. novembra 2012 sa uskutočnila Výročná večera UČS SAV za účasti 47 jej riadnych a emeritných členov.

Rada Učenej spoločnosti SAV sa schádzala pred plenárnymi zasadnutiami a veľmi intenzívne najmä v období prípravy volieb, aby prediskutovala dokumenty a materiály súvisiace s voľbami (volebný poriadok, dotazník pre uchádzačov, dotazník pre hodnotiteľov, súbor kritérií a mechanizmus ich aplikácie) a aby zabezpečila nielen hladký priebeh a objektivitu hodnotiaceho procesu, ale aj samotnej volebnej procedúry v deň konania volieb. V ojedinelých prípadoch boli rozhodnutia o aktivitách UČS SAV realizované per rollam.

Učená spoločnosť SAV sa ako odborný gestor podieľala na príprave a vyhodnotení súťaže Vedec roka 2011. Vytvorila ad hoc odbornú komisiu, ktorá posudzovala návrhy na laureátov súťaže na základe odborných profilov nominovaných. V komisii pracovali nasledujúci členovia UČS SAV: prof. RNDr. Pavol Šajgalík, DrSc. (predseda), PhDr. Eva Kowalská, DrSc., prof. RNDr. Anatolij Dvurečenskij, DrSc., prof. RNDr. Jozef Masarik, DrSc., ktorí určili víťazov v jednotlivých kategóriách. Slávnosť oceňovania "Vedec roka SR 2011" sa konala za účasti predsedu UČS SAV a niektorých jej členov dňa 19. marca 2012 v aule Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety.

Členovia Učenej spoločnosti SAV sa v roku 2012 aktívne zapájali do rôznych aktivít na podporu a propagáciu vedy, napríklad: rozhovory v dennej tlači, stĺpčeky a články v dennej tlači či iných periodikách, vystúpenia v televízii, resp. v krátkych televíznych dokumentoch o vede a osobnostiach vedy. Popri tomto vystupovali s popularizačnými prednáškami pred širokou verejnosťou (Noc výskumníka), na Detskej univerzite (prof. RNDr. Peter Moczo, DrSc.), alebo na akciách organizovaných rezortnými ministerstvami.

prof. RNDr. Vladimír Bužek, DrSc.
predseda UČS SAV

v. z. prof. RNDr. Silvia Pastoreková, DrSc.
podpredsedníčka UČS SAV